

cie „kultury materialnej”¹⁸ wprowadzone przez W. Tatlina oraz wyżej wskazane pojęcia „kultury malarskiej” i „kultury artystycznej” — wynikały z szerszego kontekstu teorii artystycznych proponowanych przez ich twórców i mimo istotnych podobieństw oraz zależności w obrębie kierunku, w ostateczności do tych partykularnych teorii się odnosiły i w powiązaniu z nimi podlegały modyfikacjom.

Interesujące z tego punktu widzenia są wypowiedzi K. Malewicza widzącego wśród najbliższych „naszych zadań”¹⁹ powołanie i zbudowanie prócz Centralnego Muzeum Sztuki Współczesnej w Moskwie podobnych do niego muzeów prowincjonalnych. „W Kolegiach Artystycznych — pisał on w 1919 roku — postawiono problem muzeum sztuki współczesnej, potem mówiono o muzeach kultury malarskiej i stanęło na tym, że nowo powstające muzea będą preferowały jako podstawę kulturę malarską. To jest ogromny błąd, ogromny krok wstecz...”. Pisał dalej: „mnie się wydaje, że muzeum nie może opierać się na bazie kultury malarskiej, a ogólnie powinno gromadzić dzieła, których formy przyczyniają się do budzenia z martwoty, dynamizują życie, twórczość wyprowadzają z labiryntów specyficznych, wyodrębnionych specjalności”.

W innym artykule²⁰, pochodzącym z tego samego roku, a odnoszącym się wyraźnie do dyskusji prowadzonych w czasie piotrogrodzkiej konferencji, artysta formułował swoje poglądy w jeszcze bardziej radykalnej formie. Podkreślając, że współczesności potrzebna jest tylko „żywa energia życiowa”, widział ją w „unoszących się żelaznych belkach, semaforach barwnych na nowej drodze”. Znaczący to, pisał dalej, że odnajdujemy ją „na ulicy i w domu, w sobie i na sobie — jednakowo żywą, i tutaj jest nasze żywe muzeum... Nasze dzieło uniesiemy ku nowemu i przyszłemu. Nie żyjemy w muzeach. Nasza droga leży w przestrzeni a nie w walizce przeżytego...”. Deklaracja ta ma oczywiście charakter wykraczający poza techniczny plan powołania muzeum — a w samych sformułowaniach wielokrotne podkreślanie w tekście słowa „żywy” ma swoje odniesienie do wspólnego rosyjskiego źródła słowa malarstwo — „żiwopis”.

Istotne uwagi Malewicza wyrażone w tym samym czasie, a dotyczące

¹⁸ A. A. Stragilev, *Ob odnoj koncepcii dizajna v architekture*. Problemy istorii sovetskoj architektury. Sbornik naučnych trudov, Moskva 1978, nr 4, s. 30.

¹⁹ K. Malevič, *Naši zadači*. *Izobrazitel'noje Iskusstvo*, 1919, nr 1, s. 27-30; dalsze cytaty pochodzą z drugiej części tego artykułu zatytułowanej „Os' cveta i ob"ëma”. Na marginesie należy dodać, że ten numer „*Izobrazitel'nogo Iskusstva*” ilustrowany jest pracami artystów wchodzącymi w skład centralnego zbioru przeznaczanego dla Muzeów Kultury Artystycznej.

²⁰ K. Malevič, *O muzeu*, op. cit.